

ΦΑΝΤΑΣΙΑ... ΕΝΑΣ ΧΑΜΕΝΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ (της Κωνσταντίνας Γρηγοριάδου)

«Όταν επισκέπτομαι συχνά σχολεία με εντυπωσιάζει η τεράστια φαντασία και δημιουργικότητα των προνηπίων και νηπίων. Βλέπω λίγα χρόνια αργότερα, τα ίδια παιδιά να συμπεριφέρονται σαν ρομπότ, σαν πιόνια. Κουρασμένα και αγχωμένα, να έχουν χάσει τη

φρεσκάδα αυτή της ματιάς, αυτή τη μαγική σπίθα» Ε.Τριβιζάς.

Πώς γίνεται ένα τόσο μεγάλο χάρισμα, που μας δίνεται απλόχερα από τη φύση, να το χάνουμε μεγαλώνοντας; Πώς μπορούν να γκρεμίζονται όνειρα με τα οποία γεμίζαμε χαρά και ελπίδες;

Ποιος άραγε έχει την ευθύνη γι' αυτό; Μήπως οι γονείς μας, που κι οι ίδιοι χρειάστηκε να χάσουν την φαντασία τους από πολύ νωρίτερα και δεν μπορούσαν να μας καταλάβουν; Οι δάσκαλοι ίσως που στην προσπάθεια τους να μας γεμίσουν γνώσεις ξεχνούν αυτό το σημαντικό κομμάτι ή μήπως οι συνθήκες και ο τρόπος ζωής μας το επιβάλλουν; Ο καθένας από εμάς, κάνοντας μια σύντομη αναδρομή στη δικιά του ιστορία, ξεκινώντας από τα χρόνια του νηπιαγωγείου μέχρι σήμερα, ίσως καταλήξει στο συμπέρασμα πως όλα τα παραπάνω παίζουν τον ρόλο τους και καθορίζουν τον τρόπο σκέψης αλλά και την αντίληψη για την ζωή.

Έρχονται οι υποχρεώσεις...πού πάει η φαντασία; Σήμερα, από τη θέση του δασκάλου πλέον, βλέπω τα πράγματα πιο ξεκάθαρα και προσπαθώ να αναλαμβάνω τις ευθύνες ενός ατόμου που παίζει (καλώς ή κακώς), τεράστιο ρόλο στη διαμόρφωση της σκέψης των παιδιών. Είναι γεγονός πως όντας παιδιά έχουν ανάγκη να ονειρευτούν και να ζήσουν την παιδικότητά τους όπως αυτά επιθυμούν, χωρίς περιορισμούς και με πολλή φαντασία. Ένα πολύ

χαρακτηριστικό σημάδι ότι η φαντασία των παιδιών περιορίζεται μεγαλώνοντας, είναι οι ζωγραφιές τους. Στα πρώτα σχολικά χρόνια τα παιδιά ζητούν από το δάσκαλο μονάχα ένα λευκό χαρτί για να αποτυπώσουν πάνω του όλες τις σκέψεις τους, τα όνειρά τους, αυτοσχεδιάζουν και φτιάχνουν έναν ολόκληρο κόσμο, ένα παραμύθι που τα ίδια φαντάστηκαν εκείνη τη στιγμή, με εξαιρετική ευκολία.

Λίγο μεγαλύτερα παιδιά, πριν καν τελειώσουν το Δημοτικό και μπουν στην άχαρη φάση της εφηβείας, ζητούν από το δάσκαλο μία προσχεδιασμένη ζωγραφιά για να την χρωματίσουν, μια φωτοτυπία, κάτι έτοιμο, μια μασημένη τροφή. Δεν έχουν πια κουράγιο και αντοχές να σκεφτούν και να ξυπνήσουν τη φαντασία τους, είναι ήδη παραφουσκωμένο το μυαλό τους από γνώσεις που δύσκολα μπορούν να διαχειριστούν, γιατί είναι ακόμη παιδιά! Με τι να γεμίσουν ένα λευκό χαρτί; Είναι πραγματικά λυπηρή η εξέλιξη. Τι μερίδιο ευθύνης όμως έχει ο δάσκαλος ή οι γονείς και ακόμη και να καταφέρουν να κρατήσουν την παιδικότητα των παιδιών, μήπως τους κάνουν κακό; μήπως όντως οι ανάγκες της ζωής πλέον αναγκάζουν τα παιδιά να προσγειωθούν ανώμαλα στην σκληρή πραγματικότητα, χωρίς ομαλή μετάβαση;

Η σύγχρονη πραγματικότητα είναι σκληρή και, δυστυχώς, τα πρότυπα που προβάλλονται δείχνουν ότι επιβιώνει ο πιο δυνατός, ο πιο μορφωμένος, ο πιο εξειδικευμένος, αυτός με τα περισσότερα πτυχία, αυτός που αδιαφορεί ακόμη και για τον συνάνθρωπο του προκειμένου να ξεχωρίσει και να έχει την επιθυμητή θέση εργασίας. Δυστυχώς, πολλές φορές η ίδια η ζωή απαιτεί από τα παιδιά να πάψουν να ονειρεύονται, σκοτώνει την φαντασία τους με το φορτωμένο τους πρόγραμμα (πολλές ώρες μελέτης, φροντιστήρια...) με στόχο να φτάσουν στην «επιτυχία». Οι γονείς άθελα τους έχουν αυτούς τους στόχους χωρίς να προλαβαίνουν να σκεφτούν πως τα παιδιά τους μεταμορφώνονται σε «ρομπότ» προγραμματισμένα να πετύχουν κάτι που τις περισσότερες φορές οι ίδιοι δεν είχαν ποτέ ονειρευτεί.

Όμως τελικά ας αναλογιστούμε: Ποιοι, στην ουσία, είναι αυτοί που ξεχωρίζουν από το σύνολο, κάνουν τις μεγάλες καινοτομίες

και διαπρέπουν; Ποιοι γίνονται οι μεγαλύτεροι επιστήμονες ή καλλιτέχνες; Σίγουρα αυτοί που, εκτός από τις απαραίτητες γνώσεις, διαθέτουν και φαντασία, την οποία οι υπόλοιποι έχουν χάσει στην προσπάθειά τους να γίνουν αυτό που θέλει πιθανώς η κοινωνία. Κατάκτηση γνώσης και διατήρηση φαντασίας είναι ένας φαύλος κύκλος και τις περισσότερες φορές το ένα αναιρεί το άλλο. Κερδισμένος όμως βγαίνει αυτός που κατέχει και τα δυο. Η ευθύνη δεν βαρύνει περισσότερο τους γονείς και λιγότερο τους δασκάλους ούτε και το αντίστροφο.

Όλοι όσοι ασχολούνται και ενδιαφέρονται για το μέλλον των παιδιών, έχουμε το ίδιο μερίδιο ευθύνης, αλλά μεγαλύτερη ευθύνη έχει η ίδια η πραγματικότητα που ζούμε και οι απαιτήσεις της καθημερινότητας που έχουν αλλάξει δραματικά με την πάροδο του χρόνου και αυξάνουν ολοταχώς. Τα παιδιά γίνονται δέκτες των δικών μας ανησυχιών, του δικού μας άγχους και το χειρότερο... αναγκάζονται να προσαρμοστούν σε αυτήν την πραγματικότητα γιατί απλά αυτό θεωρούν φυσιολογικό, αυτή είναι η πραγματικότητά τους και σε αυτόν τον κόσμο μεγαλώνουν.

Αυτό που θα μπορούσαμε να κάνουμε είναι να ...παρατείνουμε όσο μπορούμε αυτήν την ευχάριστη περίοδο, που το παιδί έχει ακόμη το δικαίωμα να ονειρεύεται και να φτιάχνει τον κόσμο που επιλέγει το ίδιο να ζήσει, πριν προλάβει πρόωρα η ζωή να το προσγειώσει σε μια πραγματικότητα δύσκολη, πεζή και γεμάτη υποχρεώσεις. Υπάρχουν πολλά που μπορούμε να κάνουμε για να το πετύχουμε, πράγματα απλά, που δεν απαιτούν πολλή ενέργεια και χρόνο από τους γονείς, αλλά είναι αρκετά αναζωογονητικά για τα παιδιά αλλά και τους ίδιους. Φανταστικές ιστορίες. Ας αφήσουμε το παιδί να εκφραστεί όπως αυτό θέλει, να φτιάξει ιστορίες δικές του, με όση δόση φαντασίας θέλει, χωρίς να μας πειράζει αυτό του το «παραλήρημα», αλλά αντίθετα να το ενισχύουμε όσο μπορούμε περισσότερο.

Εκείνη τη στιγμή, το παιδί αισθάνεται να δημιουργεί το δικό του παραμύθι. Ζωγραφιές με φαντασία Ένα λευκό χαρτί είναι υπεραρκετό να αποτυπώσει ό,τι ιστορία έχει πλάσει στο μυαλό του. Η ενθάρρυνση να ζωγραφίσει ελεύθερα, χωρίς έτοιμο

περίγραμμα ενισχύει τη δημιουργικότητα του αλλά και την αυτοπεποίθησή του, ότι το κατάφερε ολομόναχο, χωρίς βοήθεια ή κάποιου είδους καθοδήγηση. Το δικό μου τέλος Ακόμη και η τηλεόραση μπορεί να μετατραπεί σε ένα κίνητρο για δημιουργία. Δείτε μια ταινία μαζί και, λίγο πριν το τέλος, αφήστε το παιδί να φανταστεί την κατάληξη.

Δώστε του την ευκαιρία να γίνει σεναριογράφος. Σίγουρα, το τέλος που θα επιλέξει θα σας αφήσει άναυδους! Αυτό μπορείτε να το κάνετε και διαβάζοντας βιβλία. Λίγο πριν το τέλος της ιστορίας συζητήστε για το τι μπορεί να συμβεί. Τι τέλος προτείνει το παιδί. Ξεκινήστε εσείς μια ιστορία και ζητήστε του να τη συνεχίσει. Ανά διαστήματα δώστε ιδέες και πάλι αφήστε το να την ολοκληρώσει.

Αυτό είναι σίγουρα πιο ενδιαφέρον από το να ακούει πάντα τα ίδια παραμύθια από εσάς και επιπλέον του χαρίζει μεγαλύτερη ικανοποίηση για το κατόρθωμά του. Θεατροπαιχνίδια Αφήστε το να νιώσει μικρή πριγκίπισσα ή μικρός πολεμιστής, προτρέψτε το να παίξει τους ρόλους αυτούς σαν να είναι το ίδιο πρωταγωνιστής, αυτό δηλαδή που δικαιούται κάθε παιδί να ζήσει. Μπορείτε να χρησιμοποιήσετε και ρούχα ή αντικείμενα που υπάρχουν στο σπίτι που βοηθούν στις «μεταμορφώσεις» σας. Γεμίστε ένα μπαούλο με υλικά που θα τα χρησιμοποιείτε την ώρα του ταξιδιού σας στην φαντασία.

Γίνετε κι εσείς παιδί και αφεθείτε στον κόσμο που θα σας πάνε τα δικά σας παιδιά. Παίξτε μαζί με τα παιχνίδια τους και δώστε τους φωνή. Τα παιδιά θα είναι αυτά που θα σας καθοδηγήσουν. Δεν μπορείτε να φανταστείτε τι μπορεί να πουν τα μικρά παιδιά σε μια «κούκλα που μιλάει» Παρόλο που ξέρουν ότι είστε εσείς, εάν αλλάξετε την φωνή σας, θα τα δείτε να συζητάνε με την κούκλα κάποιο πρόβλημα τους, να τους πείτε κάτι πολύ σημαντικό και να δώσουν μεγάλη σημασία, ακόμη και να τους πείσετε να κάνουν κάτι που ως μαμά σας ήταν δύσκολο! Ένα παιδί που καταφέρνει να διατηρήσει ένα κομμάτι της παιδικής του φαντασίας σίγουρα και σαν ενήλικας θα είναι δημιουργικός και με μια πιο «ευρεία» σκέψη. Αυτό θα τον βοηθήσει να ξεχωρίσει

στον τομέα που θα επιλέξει.

Και πού ξέρετε... μια ιδέα του που αρχικά φαντάζει εξωπραγματική, αργότερα μπορεί να το κάνει να διακριθεί! Η φαντασία γεννά την αισιοδοξία και αυτή με τη σειρά της, αποτελεί το εισιτήριο για ένα λαμπρό μέλλον.

* Η Κωνσταντίνα Γρηγοριάδου είναι δασκάλα δημ. εκπαίδευσης

Πηγή: Παιδόραμα, paidorama.com

Από (+φωτογραφία): tnxs.gr